

กิจกรรมการจัดการความรู้ สำนักพัฒนาระบบบริหาร เรื่อง ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature)

นางสาวเทพวัลย์ นาคประเสริฐ
กลุ่มพัฒนาโครงสร้างองค์กร

ในการดำรงชีวิตของทุกคนต้องมีการทำธุรกรรมและลงลายมือชื่อในเอกสารต่างๆ จำนวนมาก โดยสาระสำคัญของการลง “ลายมือชื่อ” หรือ “ลายเซ็น” คือเป็นการระบุตัวตนเพื่อยืนยันความรับผิดชอบ ซึ่งปัจจุบันนี้การทำธุรกรรมได้มีการปรับเปลี่ยนให้เป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มากยิ่งขึ้น และมีการพัฒนาระบบสารสนเทศมาจนถึงระดับที่สามารถระบุตัวตนของผู้ใช้งานได้ การทำงานและการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ก็เช่นกัน เดิมมีการทำงานผ่านเอกสาร มีลำดับขั้นตอนที่ยุ่งยากและซับซ้อน มีการสั่งการ อนุมัติ อนุญาต ที่ต้องใช้เวลาในการจัดการ อีกทั้งต้องจัดสรรพื้นที่จัดเก็บและเสียเวลาในการสืบค้น เมื่อภาครัฐ ได้ปรับเปลี่ยนบริบทสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล มีการบริหารงานและการบริการภาครัฐโดยนำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปฏิบัติราชการ^๑ และการดำเนินการทางเอกสารได้ถูกกำหนดให้เป็นรูปแบบของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยแล้ว^๒ “ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์” หรือ “ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature)” จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะ ทำให้ระบบงานเอกสารไม่ต้องใช้กระดาษอีกต่อไป ประหยัดค่าใช้จ่าย ทรัพยากร ลดขั้นตอนและเวลา และเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การบริการต่างๆ ของภาครัฐพัฒนาไปสู่ระบบออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ

ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) คืออะไร

ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature หรือ Electronic Signature) คือ การใช้เทคโนโลยีในการลงลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์แทนการลงลายมือชื่อในกระดาษ สามารถใช้ได้ทั้งรูปแบบที่เป็นตัวอักษร อักษร ตัวเลข หรือวิธีการอื่น ในการยืนยันความเป็นเจ้าของลายมือชื่อกับข้อมูลในเอกสารนั้น ซึ่งหลายคนอาจจะยังติดกับภาพว่า e-Signature คือ ลายเซ็นที่ใช้ปากกาสไตลัส (Stylus) หรือนิ้วมือของเราเขียนลงบนหน้าจอมือถือหรือแท็บเล็ต แต่ความจริงแล้ว e-Signature มีรูปแบบที่หลากหลายมากกว่านั้น เช่น

- การพิมพ์ชื่อไว้ในท้ายเนื้อหาของอีเมล
- รูปลายเซ็นที่ตัดแปะลงในไฟล์ pdf หรือแปะไว้บนเอกสารที่อยู่ในคอมพิวเตอร์
- การกด “ยอมรับ” “Accept” “I Agree” หรือ “คลิกหรือทำเครื่องหมายในช่องข้อตกลงและเงื่อนไข (Terms and Conditions) ของเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันต่างๆ ซึ่งเป็นการแสดงเจตนาว่ายอมรับการดำเนินการต่อ ตามที่มีข้อความแจ้งไว้ทั้งหมด
- การกระทำใดๆ ภายใต้การล็อกอินผ่าน Username และ Password ของตน ไม่ว่าจะเป็นการโพสต์ข้อความ การแชท การสั่งซื้อของออนไลน์ ล้วนถือเป็นการกระทำภายใต้การเซ็นชื่อยินยอมมีพันธะสัญญาทางกฎหมายกับการกระทำและเอกสารเหล่านั้น

^๑ ตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

^๒ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๔

- ลายมือชื่อดิจิทัล (Digital Signature) คือ ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบหนึ่งที่ได้จากกระบวนการเข้ารหัสลับของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งช่วยให้สามารถยืนยันตัวตนและสามารถตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของข้อความและลายมือชื่อได้ (Digital Signature เป็น Subset ของ e-Signature เพราะเป็นลายเซ็นที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เหมือนกัน แต่ได้เพิ่มเติมคุณสมบัติด้านความปลอดภัยเข้าไป เพื่อให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น)

ภาพที่ ๑ ตัวอย่างรูปแบบของลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature)
ที่มา : Facebook ดอกบัวใต้เสาชิงช้า

ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) ที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย

ปัจจุบันกฎหมายรับรองให้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) เป็นเสมือนลายเซ็นบนกระดาษ มีผลตามกฎหมาย และสามารถใช้เป็นหลักฐานในชั้นศาลได้แล้ว ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์^๓ ซึ่งในมาตรา ๙ ได้กำหนดคำนิยามของลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) ไว้แล้ว

มาตรา ๙ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายความว่า อักษร อักขระ ตัวเลข เสียง หรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนำมาใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น และเพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

เห็นได้ว่า กฎหมายไม่ได้ระบุไว้อย่างเฉพาะเจาะจงให้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) ต้องมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเปิดกว้างให้มีความครอบคลุมภาพรวมของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) ในทุกรูปแบบดังที่ได้เกริ่นไว้แล้วข้างต้น รวมไปถึงรูปแบบอื่นๆ ที่อาจมีขึ้นในอนาคต รองรับหลักความเป็นกลางทางเทคโนโลยี (Technology Neutrality) ที่สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีใดก็ได้ในการ

^๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๒

ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้มีความยืดหยุ่น ผู้ใช้งานสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีตามความเหมาะสม กับความเสี่ยงของธุรกรรม โดยลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) ที่สมบูรณ์และได้รับการรับรองตาม กฎหมาย ต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง ๓ ข้อ ดังนี้

๑. สามารถระบุตัวตนของเจ้าของลายเซ็นได้ (ผู้เซ็นคือใคร)

๒. สามารถระบุเจตนาตามข้อความที่เซ็นได้ (เซ็นเพื่ออะไร)

เช่น เป็นการอนุมัติ เห็นชอบ หรือยอมรับข้อความ การรับรองหรือยืนยันความถูกต้อง การตอบ แฉงการเข้าถึงหรือการรับข้อความ และการเป็นพยานให้การลงลายชื่อของผู้อื่น เป็นต้น

๓. ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการเซ็น

เช่น ทำผ่านระบบที่มีความปลอดภัย มีหลักฐานพยานหรือบุคคลที่สามรับรองการเซ็น มี หลักฐานแสดงได้ว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายของข้อความที่เซ็น เป็นต้น

ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) มีกี่ประเภท

เนื่องจากเอกสารที่จะต้องเซ็นนั้นมีผลผูกพันและมีหลากหลายประเภท ความสำคัญ ความเสี่ยง และมูลค่าของข้อความในเอกสารก็แตกต่างกัน จึงมีการแบ่ง e-Signature ออกเป็น ๓ ประเภท ตามระดับของ ความน่าเชื่อถือ ดังต่อไปนี้

- ประเภทที่ ๑ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป
- ประเภทที่ ๒ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้
- ประเภทที่ ๓ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ ซึ่งใช้ใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการ

The infographic consists of three vertical panels on a dark blue background, each with an icon at the top and text below. Panel 1: Icon of a document and pen. Title: 'ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป' (General e-signature). Example: 'พิมพ์ชื่อไว้ท้ายเนื้อหาของอีเมล', 'ภาพสแกนลายมือชื่อที่เขียนด้วยมือที่แนบกับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์', 'การใช้สไตลัส (stylus) เขียนลายมือชื่อด้วยมือลงบนหน้าจอและบันทึกไว้', 'การใช้ระบบงานอัตโนมัติที่มีการยืนยันตัวตนผู้ใช้งานมาประกอบกับรูปแบบของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทที่ 1'. Panel 2: Icon of a document, pen, and padlock. Title: 'ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้' (Reliable e-signature). Example: 'ลายมือชื่อดิจิทัลที่อาศัยโครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ (PKI)', 'ใช้ลายมือชื่อดิจิทัลในการลงลายมือชื่อ'. Panel 3: Icon of a document, pen, padlock, and certificate. Title: 'ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ + ใบรับรอง' (Reliable e-signature with certificate). Example: 'ลายมือชื่อดิจิทัลที่อาศัยโครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ (PKI)', 'ใช้ใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรองในการลงลายมือชื่อ', 'ใช้ลายมือชื่อดิจิทัลที่มีใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรองในการลงลายมือชื่อ'. At the bottom of each panel is a small reference number: 'น. 9 แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์', 'น. 26 แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์', and 'น. 26, 28 แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์' respectively.

(2563) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. ประกาศขอเสนอแนะ: มาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ว่าด้วยแนวทางการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (บนขอ. 23-2563)

ภาพที่ ๒ ตัวอย่างลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) ทั้ง ๓ ประเภท

ที่มา : Facebook ดอกบัวใต้เสาชิงช้า

ประเภทที่ ๑ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป

เป็น e-Signature รูปแบบต่างๆ ตามมาตรา ๙ พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ เช่น การพิมพ์ชื่อไว้ท้ายเนื้อหาของอีเมล การสแกนภาพของลายมือชื่อที่เขียนด้วยมือและแนบไปกับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การใช้เมาส์ นิ้วมือ หรือสไตลัส (stylus) วาดหรือเขียนลายมือชื่อลงบนหน้าจอและบันทึกไว้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ การคลิก “I Agree” ใน Electronic form ต่างๆ เป็นต้น

 เหมาะกับธุรกรรมทั่วไปที่มีผลกระทบในระดับต่ำ

ประเภทที่ ๒ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้

เป็น e-Signature ที่มีลักษณะตามที่กำหนดในมาตรา ๒๖ แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ให้ถือว่าเป็นลายมือชื่อที่เชื่อถือได้ คือมีลักษณะดังนี้

(๑) ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เชื่อมโยงไปยังเจ้าของลายมือชื่อโดยไม่เชื่อมโยงไปยังบุคคลอื่นภายใต้สภาพที่นำมาใช้

(๒) ในขณะที่สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น ข้อมูลสำหรับใช้สร้างลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าของลายมือชื่อโดยไม่มีการควบคุมของบุคคลอื่น

(๓) การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกิดแก่ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นับแต่เวลาที่ได้สร้างขึ้นสามารถจะตรวจพบได้ และ

(๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การลงลายมือชื่อเป็นไปเพื่อรับรองความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ การเปลี่ยนแปลงใดแก่ข้อความนั้นสามารถตรวจพบได้นับแต่เวลาที่ลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

เช่น Digital Signature (ลายมือชื่อดิจิทัล) ที่ให้บริการกันในกลุ่มโดย

- ✓ เข้ารหัสลับ (Encrypt) ที่สามารถตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของลายมือชื่อและข้อความอิเล็กทรอนิกส์ได้
- ✓ ขณะลงลายมือชื่อ เจ้าของข้อมูลเป็นผู้ควบคุมการลงลายมือชื่อของตนเองโดยไม่โดนคนอื่นมาสวมรอยหรือบังคับให้ทำ

 เหมาะกับธุรกรรมที่ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบถึงเงื่อนไขหรือข้อควรระวังเบื้องต้น

ประเภทที่ ๓ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ ซึ่งใช้ใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรอง (Certification Authority : CA)

เป็น e-Signature ที่มีลักษณะตามมาตรา ๒๖ และอาศัยใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรองเพื่อสนับสนุนลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดในมาตรา ๒๘ แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ

เช่น Digital Signature (ลายมือชื่อดิจิทัล) ที่ให้บริการโดยผู้ให้บริการออกใบรับรอง โดย

- ✓ เข้ารหัสลับ (Encrypt) ที่สามารถตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของลายมือชื่อและข้อความอิเล็กทรอนิกส์ได้
- ✓ ขณะลงลายมือชื่อ เจ้าของข้อมูลเป็นผู้ควบคุมการลงลายมือชื่อของตนเองโดยไม่โดนคนอื่นมาสวมรอยหรือบังคับให้ทำ
- ✓ มีตัวกลางเป็นผู้ให้บริการออกใบรับรอง

 เหมาะกับธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน เช่น ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เป็นความลับขององค์กร ธุรกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง

Digital Signature กับ ใบรับรอง (Certificates)

ใบรับรองจะเป็นตัวยืนยันว่า ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือ Digital Signature เป็นของใคร การลง Digital Signature จะมีการแนบใบรับรอง (Certificates) ไปในไฟล์เอกสารด้วย ทำให้ผู้รับสามารถตรวจสอบไฟล์ เอกสารดังกล่าวได้ว่าใครเป็นคนลงลายมือชื่อ โดยตรวจสอบจากใบรับรอง นอกจากนี้ใบรับรองยังช่วยในการ ตรวจสอบแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลังจากลงลายมือชื่อได้อีกด้วยด้วยวิธีการทางเทคนิค

Digital Signature สามารถตรวจสอบได้ผ่านระบบ TEDA Web Validation ของ ETDA ซึ่งการ ตรวจสอบดังกล่าวเป็นการตรวจสอบลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ การประทับรับรองเวลา และการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่ เกิดแก่เอกสารภายหลังประทับรับรองเวลาและ/หรือลงลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ แต่ไม่รวมถึงการตรวจสอบความ ถูกต้องของเนื้อหาในเอกสารนั้นๆ หรือจะตรวจผ่าน PDF Reader เช่น Adobe Acrobat Reader RC ก็สามารภทำ ได้เช่นกัน ซึ่งจะสามารถตรวจสอบได้แม้เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ได้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และมีรูปแบบการแจ้งผลการ ตรวจสอบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าใจง่าย

ปัจจุบันในประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่เป็นผู้ให้บริการออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ เช่น

- บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน) หรือ ไอเน็ต
- บริษัท ไทยดิจิทัล ไอดี จำกัด (<http://www.thaidigitalid.com>)
- ผู้ให้บริการที่อยู่ภายใต้ National Root Certification Authority (NRCA) (<https://ca.inet.co.th>)

การเลือกใช้ e-Signature กับ Digital Signature (e-Signature แบบเข้ารหัส)

ลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์
e-Signature

ลายมือชื่อ ดิจิทัล
Digital-Signature

อักษร อักขระ ตัวเลข เสียง สัญลักษณ์

สร้างขึ้นในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์ ที่นำมาใช้ประกอบกับ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
- ใช้ระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของ ลายมือชื่อ
- ใช้แสดงว่าบุคคลยอมรับข้อความ ในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

สร้างขึ้นด้วย กุญแจส่วนตัว ในระบบรหัสแบบอสมมาตร (Asymmetric Cryptography)

- ยืนยันความเป็นเจ้าของลายมือชื่อ
- ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของ ข้อความและลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์
- เจ้าของลายมือชื่อไม่สามารถ ปฏิเสธความรับผิดชอบจากข้อความที่ ตนเองลงลายมือชื่อได้

ดอกบัว ไร่สารพัดดี

ดอกบัว ไร่สารพัดดี

(2563) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, ประกาศเป็นเขตปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 23-2563)

ภาพที่ ๓ ลักษณะของ e-Signature และ Digital Signature

ที่มา : Facebook ดอกบัวได้เสาชิงช้า

ข้อดี-ข้อเสียของ e-Signature ทั่วไป และ Digital Signature

ชนิด	ข้อดี	ข้อเสีย
e-Signature ทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้สัญลักษณ์ หรือรูปภาพลายเซ็น ที่ผู้ใช้สามารถเห็นได้ง่าย ทำให้ทราบได้ว่าใครเป็นเจ้าของลายเซ็น (ทราบได้จากการดูรูปลายเซ็น) 	<ul style="list-style-type: none"> - ถูกคัดลอกจากเอกสารฉบับหนึ่งไปยังอีกฉบับหนึ่งได้ง่าย - ไม่สามารถตรวจจับการแก้ไขเนื้อหา หรือข้อความในเอกสารที่เกิดขึ้นหลังจากการเซ็นได้ - วิธีการนี้ยังขาดความชัดเจน ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเจ้าของลายเซ็นเป็นผู้ลงนามจริงหรือไม่ จึงอาจโดนปฏิเสธความรับผิดชอบในชั้นศาลได้
Digital Signature (e-Signature แบบเข้ารหัส)	<ul style="list-style-type: none"> - เอกสารที่ผ่านการเซ็นแล้วจะไม่สามารถแก้ไขได้ หากมีการแก้ไขก็จะสามารถตรวจสอบได้ และส่งผลให้ลายเซ็นเดิมหมดสภาพไป - ผู้เซ็นสามารถกำหนดระดับความน่าเชื่อถือได้ - ผู้เซ็นจะไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้ - สามารถใช้เป็นหลักฐานในชั้นศาลได้เทียบเท่ากับการเซ็นเอกสารในกระดาษด้วยหมึกปากกา 	<ul style="list-style-type: none"> - ขึ้นอยู่กับการเข้ารหัสลับ และมีความยุ่งยากในการเชื่อมโยงกับลายเซ็นบนกระดาษ

ที่มา : <https://monsterconnect.co.th/e-signature>

ทั้ง e-Signature กับ Digital Signature ต่างมีผลทางกฎหมายทั้งคู่ ฉะนั้น ต้องเลือกใช้ตามวัตถุประสงค์และพิจารณาตามความเสี่ยงของการนำไปใช้งาน ซึ่งการเลือกใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจทำให้ลายเซ็นไม่เป็นที่ยอมรับ เช่น การปลอมตัวเป็นผู้อื่น การปฏิเสธความรับผิดชอบว่าตนเองไม่ได้เป็นผู้เซ็น ข้อมูลไม่มีความครบถ้วน เช่น ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่ได้เซ็นไปแล้ว การไม่มีอำนาจลงนาม หรือการไม่ได้รับอนุญาตให้เซ็นกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ภาพที่ ๔ คำแนะนำการใช้ e-Signature กับงานเอกสารภาครัฐ

ที่มา : <https://standard.dga.or.th>

e-Signature จึงเป็นเทคโนโลยีที่มีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาระบบงานออนไลน์ของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และคุ้มค่า บุคลากรภาครัฐจึงต้องมีความเข้าใจ เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงานให้สอดคล้อง รองรับ สามารถทำงานได้อย่างมั่นใจและปลอดภัยต่อไป

แหล่งอ้างอิง :

<https://standard.dga.or.th>

<https://www.eta.or.th>

<https://monsterconnect.co.th/e-signature>

<https://sysadmin.psu.ac.th/๒๐๑๖/๐๑/๑๔/electronic-and-digital-signature/>

Facebook ดอกบัวใต้เสาชิงช้า